

گمانه زنی‌ها پیرامون فروش اس-۳۰۰ روسیه به آذربایجان

سرویس آذربایجان/خبرگزاری آران

روسیران

خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : اخیراً، روزنامه روسی «ودوموستی» (Vedomosti) به نقل از منابعی گزارش داد که باکو سال گذشته قراردادی را با شرکت «روس آبارون اکسپورت» روسیه در خصوص خریداری دو گردان از موشک های اس-۳۰۰ منعقد کرده است. در همین خصوص، میخاییل بارابانوف، کارشناس مسائل سیاسی به این روزنامه گفت که این قرارداد در حال اجرا است و ممکن است تا یکی دو سال آینده تکمیل شود. این روزنامه با استناد به سخنان مدیر ارشد یک شرکت تولید کننده قطعات سامانه اس-۳۰۰ خبر داد که ارزش قرارداد فروش این موشکها به آذربایجان حداقل ۳۰۰ میلیون دلار است. در صورت تایید این خبر، این قرارداد بزرگترین قرارداد نظامی است که پس از فروپاشی شوروی، بین روسیه و یکی از جمهوری های به جا مانده از شوروی منعقد شده است.

رسانه ای شدن این خبر به دور جدیدی از گمانه زنی ها در مورد قرارداد فروش اس-۳۰۰ به ایران نیز دامن زده است. بحثهای زیادی هم در خصوص دلیل فروش این سامانه ها به آذربایجان صورت گرفت و این سوال مطرح شد که هدف آذربایجان از خرید چنین موشکهایی، مقابله با تهدید ارمنستان است یا حمله احتمالی ایران.

اگر چه خبرها در مورد امضای قرارداد فروش اس-۳۰۰ روسیه به آذربایجان رسماً تایید نشد، ولی با این همه به نظر تحلیلگران سیاسی این خبر در صورت تأیید می تواند نقش مهمی در توازن قوای منطقه بازی کند. در همین رابطه، «راشا تودی» روسیه طی مقاله ای با عنوان «آیا استقرار سپر دفاع هوایی در آذربایجان در راستای منافع روسیه است؟» به بررسی این مساله پرداخته است.

سرگی باریسوف، مولف مقاله مذکور می نویسد: بعد از انتشار این خبر، ویاجسلاو داویدنکو، سخنگوی شرکت «روس آبارون اکسپورت» ضمن تکذیب آن به خبرگزاری «اینترفاکس» گفت که اطلاعی در خصوص فروش سامانه اس-۳۰۰ به آذربایجان ندارد. همچنین، مقامات دولتی آذربایجان نیز در این مورد اظهار بی اطلاعی کردند. انتشار خبر مذکور به دور جدیدی از گمانه زنی ها در مورد قرارداد فروش این سامانه ها به ایران دامن زده است؛ قراردادی که به گفته کارشناسان، «همچنان در برزخ مانده است!»

طبق قرارداد امضا شده بین روسیه و ایران در سال ۲۰۰۵، روسیه باید ۵ سامانه اس-۳۰۰ را به ایران تحویل می داد. ولی فعلاً اجرای این قرارداد به دلایل سیاسی به تاخیر افتاده است. به گزارش رسانه ها، به دلیل تصویب قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل علیه تهران قرارداد مذکور بلوکه شده است. اما، سرگی چمیژف، رئیس کوریوراسیون دولتی «روس تکنولوژی» گفته بود: هنوز قرارداد فروش اس-۳۰۰ به ایران لغو نشده و تصمیم گیری نهایی در مورد آن در حوزه اختیارات رئیس جمهوری روسیه است.

باریسوف می نویسد: متقابلاً، مقامات ایرانی اعلام کردند که روسیه باید به تعهداتش پایبند باشد و در غیر این صورت، ایران برای تقویت سیستم دفاع موشکی خود از راههای دیگری اقدام خواهد کرد. برخی از تحلیلگران پیش بینی می کنند که در صورت عدم اجرای این قرارداد توسط روسیه، ایران برای تامین تسلیحات مورد نیاز خود به سمت چین گرایش پیدا خواهد کرد. به خصوص که بعد از پیوستن مسکو به تحریمات شورای امنیت علیه ایران، روابط دو کشور به نحو قابل توجهی سرد شده است. با این حال، روسیه در ۲۷ جولای از تحریمات یکجانبه بخش انرژی ایران توسط اتحادیه اروپا انتقاد کرد. وزیر خارجه روسیه اعلام کرد که از نظر روسیه اقدامات یکجانبه و تحریمات جمعی که فراتر از اقدامات شورای امنیت باشد، غیر قابل قبول است.

با وجود تایید نشدن خبر فروش اس-۳۰۰ به آذربایجان، به نظر برخی از کارشناسان سیاسی در صورت تأیید این خبر، آذربایجان ممکن است به فاکتور مهمی در مورد مساله هسته ای ایران تبدیل شود. آذربایجان در صدد مدرن سازی نیروهای نظامی و ارتقاء سیستم دفاع هوایی خود است. برخی از تحلیلگران سیاسی نیز معتقدند که خرید سامانه موشکی اس-۳۰۰ در توازن قوای بین آذربایجان و ارمنستان نمی تواند تغییری ایجاد کند. ولی در صورتی که این معامله انجام شود، باکو می تواند از این سیستم در برابر حمله احتمالی ایران استفاده کند. به نظر می رسد پیشنهاد روسیه به آمریکا برای استفاده از ایستگاه راداری «گابالا» (قبله) در آذربایجان و اهمیت یافتن باکو برای آمریکا نسبت به تفلیس نیز در همین راستا باشد.

برخی تحلیلگران معتقدند که اگر نگرانیها در مورد برنامه هسته ای ایران تایید شود، در این صورت استقرار سپر دفاع هوایی در آذربایجان در راستای منافع روسیه است. با این وجود، روبن مگرایان، کارشناس ارمنستانی تاکید می کند که «تهدید بودن ایران برای آذربایجان، افسانه ای بیش نیست». وی معتقد است که قرارداد فروش اس-۳۰۰ به آذربایجان می تواند موازنه قوای بین ارمنستان و آذربایجان را به طور جدی تغییر دهد. الکساندر خرامچیخین، کارشناس انستیتو پژوهش های سیاسی و نظامی روسیه نیز تاکید کرد که تصور جنگ مستقیم و رو در رو بین آذربایجان و ایران به درو از واقعیت است. ولی قرارداد احتمالی فروش اس-۳۰۰ روسیه به آذربایجان می تواند بر روابط آذربایجان و ارمنستان تاثیرگذار باشد. در عین حال، وی اضافه کرد که ارمنستان هیچ برنامه ای ندارد که باکو بخواهد با موشکهای اس-۳۰۰ با آن مقابله کند.

شایان ذکر است که قرارداد فروش این موشکهای روسی به آذربایجان، قبل از سفر رئیس جمهوری روسیه به ارمنستان برای شرکت در نشست سازمان پیمان امنیت جمعی رسانه ای شد. اخیراً، شورای وزرای دفاع کشورهای مشترک المنافع در مورد توسعه سیستم دفاع هوایی یکپارچه بحث و گفتگو کردند. کشورهای ارمنستان، بلاروس، قزاقستان، قرقیزستان، روسیه، تاجیکستان و اوکراین شامل این طرح می شوند. در حقیقت، همه جمهوری های شوروی سابق در تهیه تجهیزات سیستم دفاع هوایی خود به شدت به روسیه وابسته هستند.

روسیه یک صادر کننده بزرگ تسلیحات نظامی است و هم به آذربایجان و هم به ارمنستان تسلیحات نظامی می فروشد. بر همین اساس، برخی کارشناسان سیاسی فروش اس-۳۰۰ به آذربایجان را یک مساله عادی ارزیابی کرده و معتقدند که همکاری مسکو با آذربایجان، نمی تواند بر همکاریهای روسیه با ارمنستان تاثیرگذار باشد.

پایان پیام.